

KOMMUN-
FÖRBUNDET

De ungas välfärd – ungdomarna och ungdomsarbetet i kommunen

Kommunen
FIXAR!

Innehållsförteckning

- Strategi- och välfärdsarbete för de unga
- Den lagliga grunden för ungdomsarbetet, kommunens skyldigheter och finansieringen av arbetet
- Om ungdomsarbete och teorin bakom relationsarbetet
- Ungdomsarbetets former och verksamhetsmiljöer – vad allt ingår i ungdomsarbetet i kommunerna i dag?
- Yrkesmässigt och strukturerat ungdomsarbete
- De ungas delaktighet och växelverkan med de unga i kommunen

Barnens och de ungas välbefinnande kräver gemensamma lösningar

Utan kommunerna har vi inget fungerande samhälle – utan välmående barn och unga har vi ingen framtid. De kommunala beslutsfattarna har en viktig roll när det gäller att främja välfärden.

- Kommunerna är viktiga förespråkare för barns och ungas rättigheter varje dag. Kommunerna ser till att **de unga har tillgång till utbildning, ungdomstjänster, idrotts- och motionsmöjligheter, kultur, arbete, bostäder, en god livsmiljö, meningsfulla aktiviteter och framtidsutsikter** – alltså en trygg och trivsam vardag. Dessa tjänster och de välfärdsfrämjande möten som sker där är grunden för ett välmående samhälle. De kommunala beslutsfattarna har möjlighet att påverka kvaliteten på och mängden av dessa tjänster
- Satsningar på dessa delområden har en direkt inverkan på ungdomarnas framtidstro. Varje kommun är dock unik: kommunernas beslutsfattare får göra vad som är bäst för den egna kommunen och regionen.
- Att **ingripa när barn och unga mår dåligt** och att **trygga** deras **välbefinnande** kräver kunskapsbaserad ledning, långsiktigt beslutsfattande och ett nära samarbete mellan kommunerna och välfärdsområdena. På så sätt kan man skapa smidiga servicekedjor som stöder ungdomarnas övergripande välfärd.

Att satsa på barn och unga är att satsa på kommunens livskraft och attraktionskraft.

Strategi- och välfärdsarbete för de unga

Främjande av hälsa och välfärd i kommunen – Kommunförbundets definition 2024

Främjandet av välfärd och hälsa i kommunen är all kommunal verksamhet som genom samarbete stöder och främjar välfärd och hälsa, där man utöver det egna arbetet i stor utsträckning utnyttjar olika aktörers kunnande för att stödja invånarnas välfärd.

Också invånarna har en roll när det gäller att utnyttja förutsättningarna för välfärd.

[VÄLFÄRD OCH HÄLSA – VAD INNEBÄR DET? Handbok för förtroendevalda om främjandet av välfärd och hälsa](#)

Välfärdsplan för barn och unga

- Innehållet i välfärdsplanen för barn och unga regleras i [12 § i barnskyddslagen 417/2017](#).
- Både välfärdsområdets och kommunens välfärdsplan för barn och unga personer ska innehålla uppgifter om:
 - barns och unga personers uppväxtförhållanden och välfärd,
 - åtgärder och tjänster som främjar barns och unga personers välfärd och som förebygger problem,
 - ordnande av samarbete mellan olika myndigheter samt sammanslutningar och institutioner som producerar tjänster för barn och unga, samt om
 - genomförandet och uppföljningen av planen

Det är bra om ungdomsarbetet syns i planen både i kommunerna och välfärdsområdena.

En sektorsövergripande arbetsgrupp enligt 9 § i ungdomslagen

För planeringen och utvecklingen av det sektorsövergripande samarbetet mellan myndigheter ska kommunen ha ett styrnings- och servicenätverk eller en annan motsvarande arbetsgrupp vars målgrupp är alla unga som bor i kommunen.

Gruppen har tre permanenta, lagstadgade uppgifter:

- samla in information om de ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och utifrån detta bedöma de ungas situation till stöd för beslutsfattande och planer på lokal nivå,
- främja samordningen av tjänster riktade till unga och gemensamma förfaringssätt för att vägleda unga till tjänsterna samt främja ett smidigt informationsutbyte,
- främja samarbete för att genomföra ungdomsverksamheten. Med ungdomsverksamhet avses verksamhet som de unga själva skapar och utför.

**Känner du
arbetsgruppens
medlemmar i
din kommun?**

Kontakta och använd den sektorsövergripande arbetsgruppen!

Den lagliga grunden för ungdomsarbetet, kommunens skyldigheter och finansieringen av arbetet

Viktigaste lagstiftningen om det kommunala ungdomsarbetet

Kommunallagen
410/2015

Ungdomslagen
(1285/2016)

**Annan reglering som
ska beaktas, till
exempel:**

Diskrimineringslagen 1325/2014

Lagen om jämställdhet mellan
kvinnor och män 609/1986

Lagen om finansiering av
undervisnings- och
kulturverksamhet 1705/2009

...

Grundlagen 739/1999

Kommunens viktigaste skyldigheter enligt ungdomslagen 1285/2016

- Till kommunens uppgifter hör att verkställa ungdomsarbetet och främja ungdomspolitiken (8 §)
 - Med ungdomsarbete avses stödjande av unga under 29 år i deras utveckling, självständighetsprocess och delaktighet i samhället.
 - Med ungdomspolitik avses förbättrande av uppväxt- och levnadsvillkoren för unga under 29 år samt växelverkan mellan generationerna.
- Kommunen skapar förutsättningar för ungdomsarbetet och för de ungas egen verksamhet (8 §)
 - Genom att ordna tjänster och lokaler
 - Genom att stödja de ungas medborgarverksamhet
- Kommunen ska bilda ett sektorsövergripande styrnings- och servicenätverk eller någon annan motsvarande samarbetsgrupp vars målgrupp är alla unga (9 §)
- Förbättrande av de ungas möjligheter att delta, påverka och bli hörda ([Kommunallagen 26](#) §)
- Ungdomsarbetet skapar förutsättningar för de ungas delaktighet och aktivitet (3 §)
- Andra bestämmelser som tillämpas är Finlandsmodellen för hobbyverksamhet (12 a §), Uppsökande ungdomsarbete (10 §) och Verkstadsverksamhet för unga (13 §).

Finansieringen av ungdomsarbetet i kommunen:

1. Skatteinkomster och eventuella verksamhetsintäkter

År 2024 använde kommunerna skatteinkomster till ett belopp av 241 miljoner euro för ungdomsarbetet

2. Understöd

År 2024 fick kommunerna understöd till ett belopp av 38 miljoner euro

Understöd kan fås bland annat för:

- Uppsökande ungdomsarbete
- Ungdomsverkstäder
- Ungdomsarbete i skolor och läroanstalter
- Finlandsmodellen för hobbyverksamhet
- Lokal hobbyverksamhet för barn och unga
- Utvecklingsprojekt

3. Statsandelar

År 2024 fick kommunerna statsandel till ett belopp av 7,6 miljoner euro för ungdomsväsendet

Kommunerna står själva för en betydande del av kostnaderna för ungdomsarbetet. Satsningarna på ungdomsarbete varierar avsevärt från kommun till kommun.

**KOMMUN
FÖRBUNDET**

Om ungdomsarbete och teorin bakom relationsarbetet

**Kommunen
FIXAR!**

Teorin om relationer inom ungdomsarbetet

Den ungas relation till andra ungdomar	Den ungas relation till pålitliga vuxna (generationsöverskridande relationer)	Relationen till servicesystemet och strukturerna	Relationen till regionen eller närmiljön	Relationen till beslutsfattandet och samhället	Relationen till världen, kulturen och naturen
Ungdomsarbete t skapar platser där unga kan mötas tryggt och avslappnat. Verksamheten fokuserar på gemenskap, delaktighet och kamratstöd – de bidrar till att förebygga ensamhet och marginalisering.	Ungdomsarbetet betonar genuina möten med den unga – utan villkor eller kritik. De vuxna är närvarande på den ungas villkor och mötet bygger på förtroende, respekt och trygghet – värderingar som de unga inte alltid möter på annat håll.	Ungdomsarbetet fungerar som en bro mellan de unga och kommunens tjänster. Det stöder de ungas aktivitet, ger dem förståelse för sina rättigheter och hjälper dem att hitta hjälp i tid.	Ungdomsarbetet engagerar de unga i den egna kommunen genom att erbjuda meningsfulla sätt att delta och påverka. Lokal förankring, gemenskap och delaktighet är viktiga värden inom ungdomsarbetet.	Inom ungdomsarbetet tror man på att varje ung person har rätt att påverka sitt liv och sin omgivning. Delaktighet är inte bara en upplevelse utan en färdighet, och i ungdomsarbetet får man öva sig i den konsten.	Ungdomsarbetet öppnar fönster mot världen och fördjupar de ungas förståelse för att de är en del av en större helhet. Kulturell mångfald, internationellt perspektiv och stärkandet av förhållandet till naturen är en del av ungdomsarbetets värdegrund.

Varför har vi ungdomsarbete?

1. Ungdomstiden är ett speciellt skede i livet

Det är i ungdomen man bygger sin identitet, gemenskap och framtid. Ungdomsarbetet stöder den unga i detta brytningsskede genom erbjuda plats, tid och trygga vuxna.

2. För de ungas delaktighet

Ungdomsarbetet strävar efter att identifiera och stärka de ungas röst och aktivitet i samhället. Arbetet styr inte in unga i färdiga modeller utan gör det möjligt för dem att själv påverka och delta.

3. För frihet och valmöjligheter

Ungdomsarbetet baserar sig på frivillighet – den unga väljer själv om han eller hon deltar i verksamheten som erbjuds. Inom ungdomsarbetet är det möjligt att försöka, misslyckas och växa.

4. För att varje ung person har rätt till en plats i världen

Ungdomsarbetet ger möjlighet att uppleva samhörighet samt stöder den ungas engagemang och plats i samhället.

5. För att det är vår etiska skyldighet

Ungdomsarbete är inte bara en tjänst, utan också en etisk handling. Dess uppgift är att värna om ungdomens värde och möjliggöra ett människovärdigt liv. Ungdomsarbete utförs för att samhället inte ska glömma de unga.

Källor:

Kiilakoski, Kinnunen & Djupsund, 2015 Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta

Rauas, M. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma

Ungdomsarbetets former och verksamhetsmiljöer – vad allt ingår i ungdomsarbetet i kommunerna i dag?

Vad är ungdomsarbete?

- Med ungdomsarbete avses i ungdomslagen åtgärder för att stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och delaktighet i samhället.
- Ungdomsarbetet genomförs av kommuner, församlingar och organisationer.
- Det är en verksamhet som förändras och anpassar sig kontinuerligt för att stödja de ungas utveckling. Den utgår från de ungas behov och bemöter aktuella fenomen.
- Ungdomsarbete är möten, uppmuntrande fostran och att göra saker tillsammans. Ungdomsarbetet är ett förebyggande målinriktat fostringsarbete.
- Ungdomsarbetet görs inte åt de unga, utan med dem och fostrar dem till aktiva aktörer genom verksamhet och aktiviteter.
- Ungdomsarbetet är ett tidvis krävande kontaktarbete och fostransuppdrag, som avspeglar olika fenomen i tiden och samhället samt ungdomskulturen.
- Ungdomsarbetet ska även i fortsättningen vara i fas med tiden och i allt större utsträckning också proaktivt.
- Arbetet borde ses som en mångsidig och sektorsövergripande verksamhet/service som stöder de ungas välfärd.

Vilka är ungdomsarbetets verksamhetsmiljöer och metoder?

Ungdomsarbetets verksamhetsmiljöer är bland annat

- Ungdomslokaler
- Läroanstalter
- Digitala miljöer
- Ute bland ungdomarna

Ungdomsarbetets metoder är bland annat

- Internationellt ungdomsarbete
- Kulturellt ungdomsarbete
- Mobilt ungdomsarbete
- Digitalt ungdomsarbete
- Delaktighets- och påverkansarbete
- Stöd för ungdomars egen verksamhet
- Motionsinriktat ungdomsarbete

**Ungdomsarbete utförs bland ungdomar på
fritid och skoltid**

Vilka är ungdomsarbetets tjänster?

Kollektivt ungdomsarbete

- Läger
- Utflykter
- Klubbar
- Arbete vid ungdomslokal
- Evenemang
- Skolungdomsarbete

Riktat ungdomsarbete

- Specialungdomsarbete
- Uppsökande ungdomsarbete
- Ungdomsverkstäder
- Ankarverksamhet

Samhälleligt ungdomsarbete

- Verksamhet för att främja de ungas delaktighet och möjlighet att påverka,
- ungdomspolitiken
- och de ungas levnadsförhållanden

Yrkesmässigt och strukturerat ungdomsarbete

Yrkesmässigt ungdomsarbete

- I Finland utförs mycket arbete bland ungdomar, till exempel av ungdomsledare i hobbygrupper och idrottsklubbar för unga. Detta är värdefullt arbete med tanke på välfärden för barn och unga.
- Yrkesmässigt ungdomsarbete skiljer sig från detta genom att alltid vara målinriktat fostrings- och handledningsarbete, som styrs av bland annat [ungdomslagen](#), det [riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik](#), regionala och lokala välfärdsplaner för barn och unga, samt [yrkesetiska anvisningar för ungdomsarbete \(på finska\)](#)
- Det yrkesmässiga ungdomsarbetet fokuserar på växelverkan och möten, på att bygga och stödja gemenskap och delaktighet, handledning av individen, gruppen och gemenskapen samt utveckling av de ungas levnadsförhållanden.
- Ungdomsarbete är i Finland ett yrke med eget utbildningsprogram.

Strukturer och planering i kommunens ungdomsarbete

- Det strukturella ungdomsarbetet baserar sig på planer och målsättningar som stöder genomförandet av ungdomsarbetet i kommunerna.
- Det strukturella ungdomsarbetet möjliggör ett högklassigt och effektivt ungdomsarbete i kommunerna. Planerna ger riktlinjer och stöd för genomförandet av arbetet.
- Utarbetandet av planer för ungdomsarbetet är dock inte en lagstadgad uppgift för kommunen.
- Bekanta dig med planerna för ungdomsarbetet i din egen kommun eller region, till exempel:
 - Grundläggande plan för ungdomsarbetet (NUPS), som är en beskrivning av det som ingår i det kommunala ungdomsarbetet
 - Ungdomsarbetets verksamhetsplan
 - Jämställdhets- och jämlikhetsplanen
 - Plan för intensifierat ungdomsarbete

KOMMUN-
FÖRBUNDET

De ungas delaktighet och växelsverkan med de unga i kommunen

Kommunen
FIXAR!

De ungas delaktighet och växelverkan med de unga i kommunen

- Växelverkan mellan beslutsfattare och unga är viktig. Växelverkan skapar och stärker den ungas känsla av delaktighet som kommuninvånare och samhällsmedlem och lär ut hur man påverkar gemensamma angelägenheter.
- Utbytet av tankar tillför beslutsfattandet kunskap om de ungas behov och önskemål och unga idéer för utveckling och beslutsfattande i kommunen.
- Forum för växelverkan mellan de unga och beslutsfattarna är till exempel ungdomsfullmäktige, elevkårer vid skolor och läroanstalter samt barnens parlament. Man kan också utbyta tankar med de unga genom att besöka ungdomsgårdar, ungdomsverkstäder eller hobbygrupper.
- **Ungdomsarbetet och ungdomsarbetaren spelar en viktig roll som brobyggare mellan de unga och beslutsfattarna. Tveka inte att ta kontakt med ungdomsarbetet i din kommun!**

De ungas delaktighet och växelverkan med de unga i kommunen

- När de unga hörs vid beslutsfattandet är det viktigt att höra dem redan i planeringsskedet, ge dem förhandsinformation och tid att sätta sig in i de ärenden som ska avgöras. De unga ska höras på åldersnivå och på ett sätt som intresserar dem.
- Vid hörandet ska de unga ges en klar bild av hur beslutsfattandet framskrider tidsmässigt och hierarkiskt samt ges information om de ärenden som slutförts.
- Det skäl att höra kommunens unga också i frågor som de själva lyfter fram.
- Det är bra att komma ihåg att enligt 24 § i ungdomslagen ska unga höras i frågor som gäller dem. En hel del kommunala frågor och beslut påverkar också de unga.

Delta när de unga bjuder in till samtal.

Information och länkar

- [Ungdomslagen \(1285/2016\)](#)
- [RUNGPO](#) (det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik)
- [Yrkesetiska anvisningar för ungdomsarbete \(på finska\)](#)
- [Nuorisotilastot.fi](#) (statistik om ungdomsarbete)
- [Om ungdomstjänsterna på Kommunförbundets webbplats](#)
- [Regional koordinator för kommunalt ungdomsarbete](#)
- [Kunnallisen nuorisotyön yhdistys \(sidan är under arbete\)](#)
- [Ungdomssektorn](#) (takorganisationen för ungdomsfrågor)

Sammanställningen av informationspaketet gjordes i samarbete mellan Kommunförbundet och de regionala koordinatorerna för ungdomsarbete.

Kommunen
FIXAR!

KOMMUN-
FÖRBUNDET